

Deel 6 van de Handleiding bij

Rolf Erik Fiskvisk, Ingrid Lunden, Bodhild Winterbottom, Kjell Erik Aas en Magnus Åldstedt

Venner i Sollia

Eddy Waumans

ÅRTIDS-VISE(93)

Ebba Lind is een Noorse auteur van kinderboeken.

Woordenschat en uitspraak

en vise		een liedje
en vind	[vin]	een wind
et skinn		een schijnsel
bar		naakt
en tå		een teen
grå		grijs
en støvel		een laars
en spade		een spade
et spann		een emmer
sølevann(et)		modderig water
en skinnlue		een pelsmuts
sno(en)	[snu:]	ijzige wind
en beksømsko		een (met pekdraad versterkte) bergschoen
lysegrønn		lichtgroen

Opmerkingen

1. et kinn (Noors) = een wang (Nederlands)

een kin (Nederlands) = en hake (Noors)

(zie les 55)

Grammatica

1. Meervoud

Het meervoud van "en tå" is onregelmatig: tær tærne

In les 38 werd al vermeld dat "en sko" in het onbepaald meervoud onveranderd blijft. Dat geldt dus ook voor de samenstelling "beksømsko".

2. Let op het verschil tussen

Vinteren er i hvitt (onzijdige vorm van het adjectief; bedoeld wordt "in het wit (gekleed)")

en

Vinteren er hvit. ("de winter is wit")

Oefening

Oefening 209

Vul de juiste vorm van het woord tussen haakjes in:

1. Hvor har du kjøpt de nye _____? (sko)
2. Huset var _____ . (lysegrønn)
3. Mennesker har fem _____ på hver fot. (tå)
4. _____ hans var _____ . (kinn/rød)
5. På _____ hadde han solide beksømstøvler, men hodet var _____. (fot/bar)
6. Vi synes _____ hår er fint! (grå)
7. Har du _____ _____ _____? (kjøpe/ny/sko)
8. Husker du snøen som _____ på lørdag? (falle)
9. Jeg liker ikke de _____ dagene om høsten. (grå)
10. Hun hadde røde _____ etter turen. (kinn)

HUSET TIL PER (94-95)

Dit is een opsomliedje waarvan vele variaties bestaan.

Woordenschat en uitspraak

mel(et)		(het) meel, de bloem
en rotte ^v	[rot]	een rat
hvetemel(et)		tarwebloem
å skremme (II)		bang maken
å stange (I)		(van dieren:) een stoot met de hoornen
		geven
en prest		een dominee

Opmerkingen

Verwar "å stange" niet met het werkwoord "å stenge" (II), dat "sluiten", "op slot doen" betekent:

Han stengte døra.

Hij sloot de deur.

Grammatica

Zoals vroeger (les 28) al aangegeven is "som" het Noorse betrekkelijk voornaamwoord dat zowel in het enkelvoud als in het meervoud gebruikt wordt voor om naar mannelijke, vrouwelijke en onzijdige zelfstandige naamwoorden te verwijzen:

Jeg har en søster som er veldig snill.

Ik heb een zus die erg vriendelijk is.

Johanna forteller om mora si som blir 80 år.

J. vertelt over haar moeder die 80 wordt.

Hun kjøpte et hus som var dyrt.

Ze kocht een huis dat duur was.

Vi har to barn som bor i USA.

We hebben twee kinderen die in de VS wonen.

Net zoals in het Engels, kan het betrekkelijk voornaamwoord weggelaten worden wanneer het niet het onderwerp is van de bijzin die het inleidt:

Sengen (som) du sover i, er 100 år gammel.

Het bed waarin je slaapt is 100 jaar oud.

"Du" is hier het onderwerp van de bijzin die "som" inleidt. Vergelijk:

Sengen som står her er 100 år gammel.

Het bed dat hier staat is 100 jaar oud.

Hier is "som" wel het onderwerp van "står" en kan het niet weggelaten worden.

Oefeningen

Oefening 210

In welke zinnen kan "som" weggelaten worden?

1. Heil! Jeg er Bjørn, og det er jeg som leser.
2. Hun kjøpte en leilighet som var dyr.
3. Jeg har en leilighet som jeg liker.
4. De vil kjøpe en bil som ikke er så dyr.
5. Han skal selge alle bøkene som han ikke trenger.
6. Her er boka som jeg ikke leste.
7. Jeg har en venn som jeg ofte tenker på.
8. Det er du som må betale meg.

De volgende teksten zijn vereenvoudigde versies van Noorse sprookjes. Ze bevatten een aantal kenmerken die eerder typisch voor de *gesproken* taal zijn.

BJØRNEN SOM BLE STUBBRUMPA (96)

Woordenschat en uitspraak

en bjørn		een beer
å være stubbrumpa	[stūbrumpa]	een korte staart hebben
det var en gang at		ooit (<i>begin van een sprookje</i>)
alene		alleen
en rev		een vos
et knippe med		enkele
hvor i all verden		waar ... in hemelsnaam
å få tak i		te pakken krijgen
fiska vell!		door te vissen natuurlijk!
hånlig		minachtend, schamper
å vise (II)		tonen
en rumpe	[rumpə]	een "achterwerk"
å bite		bijten
å gjøre vondt	[vunt]	pijn doen
å rykke (I/II) i		trekken aan
å bli med opp		mee naar boven komen
nedi		erin
å stikke		steken
å gå av		(<i>bier:</i>) afbreken
fra ... av		vanaf

Opmerkingen

1. "Du skal bare finne et hull isen" moet zijn "Du skal bare finne et hull i isen".

2. "å stikke": ook voor insecten.

Grammatica

1. "Plutselig møtte han reven."

Het persoonlijk voornaamwoord voor personen (3de persoon enkelvoud mannelijk) wordt hier voor een dier gebruikt omdat we met een personificatie te maken hebben.

2. "Å bite" en "å stikke" zijn onregelmatige werkwoorden

å bite bet [be:t] bitt

Den store hunden til naboen bet postbudet.

De grote hond van de buurman beet de postbode.

Postbudet hadde bitt den store hunden først.

De postbode had eerst de hond gebeten.

å stikke stakk stukket

Mannen fortalte at kona hadde stukket ham med kniv.

De man zei dat zijn vrouw hem met een mes gestoken had.

en kniv

Oefeningen

Oefening 211 (zie 29-30)

Gebruik "alt", "all" of "alle":

1. Han har brukt _____ kniver
2. Vi spiste _____ maten selv.
3. _____ rever lo av bjørnen.
4. _____ håret var borte.
5. _____ kvinnene var glade.

Oefening 212

Vul de vertaling aan met de Noorse equivalenten van de onderstreepte woorden:

En ulv og en hund kom i snakk med hverandre. Ulven var så _____ og tynn. Den kunne nesten ikke stå på _____.

"Det er vanskelige _____," sa ulven til hunden. "Jeg klarer nesten ikke å få _____ i noe å spise."

"Da kan vi dele jobben min," sa hunden. "Jeg _____ hos _____, og de _____ med _____ til meg og _____ meg _____ jeg _____ dag."

"Det var en fantastisk idé," sa ulven, "jeg kommer og bor hos deg med det samme."

Een wolf en een hond kwamen met elkaar aan de praat. De wolf was erg hongerig en mager. Hij kon bijna niet op zijn benen staan.

"Het zijn moeilijke tijden," zei de wolf tegen de hond. "Ik krijg bijna niks te pakken om op te eten."

"Dan kunnen we mijn job met zijn tweeën doen," zei de hond. "Ik woon bij de mensen, en ze komen met vlees naar me toe en geven me elke dag alles wat ik nodig heb."

"Dat is een fantastisch idee," zei de wolf, "ik kom dadelijk bij jou wonen."

Så fikk den øye på noe _____ hundens hals. "Hva er det du har _____ halsen?" _____ den.

"Å det... Det er bare halsbåndet mitt, det," sa hunden. "Menneskene bruker _____ for å binde meg fast utenfor _____."

"Mener du at du ikke kan komme og gå som du _____?" _____ ulven.

"Jeg _____ jo holde meg i nærheten _____ jeg skal passe på menneskene og holde vakt over huset," forklarte hunden.

_____ ulven _____ til skogen igjen, og den tenkte _____ mer på å dele jobb med hunden.

Toen kreeg hij iets in het oog rond de hals van de hond. "Wat heb je daar rond je hals?" vroeg hij.

O, dat... Dat is mijn halsband maar, dat" zei de hond. " De mensen gebruiken hem om me vast te binden voor het huis."

"Bedoel je dat je niet kan komen en gaan zoals je wilt?" vroeg de wolf.

"Ik moet in de nabijheid van het huis blijven wanneer ik op de mensen moet passen en het huis bewaken," zei de hond.

Toen liep de wolf terug naar het bos, en het kwam nooit meer bij hem op om een deel van de job van de hond over te nemen.

Opmerkingen:

1. "Det var en fantastisk idé": het Noors gebruikt vaak de onvoltooid verleden tijd van "å være" om een spontane reactie over iets uit te drukken:

Dette var en deilig te.

Die thee smaakt erg lekker.

2. In deze tekst wordt "den" gebruikt om naar dieren te verwijzen, ook al hebben we ook hier met personificaties te maken.

GUDBRAND I LIA (97–99)

Woordenschat en uitspraak

en li ^v		een berghelling
det var en gang		er was eens (<i>begin van een sprookje</i>)
en kone	[ku:n]	een vrouw (<i>d.w.z. echtgenote</i>)
nok	[nok]	(<i>bier:</i>) genoeg
å selge	[sel]	verkopen
penger		geld
å være enig i noe		ergens mee akkoord gaan
hjemover		naar huis
heller		(<i>bier:</i>) liever
et stykke		(<i>bier:</i>) een eind
til		(<i>na een substantief</i>) = nog
en geit ^v	[jeit]	een geit
en sau		een schaap
så		(<i>bier:</i>) (en) dus
en hane		een haan
i mange timer		lange tijd
før		voor(aleer), voordat
en nabogård		een boerderij in de buurt
folkene		de mensen
stakkars		arm (<i>in de figuurlijke zin van het woord</i>)
å stakkars deg		jij sukkelaar
jo		(<i>bier:</i>) toch wel
å vedde (I)		wedden
tusen		duizend
utafor/utenfor døra		buiten aan de deur
å lytte (I)		luisteren
så fint!		<i>drukt tevredenheid/enthousiasme uit</i>
å kjøre (II)		rijden
en kirke		een kerk
ull(en)		wol
fett(et)		vet
å slippe noen inn		iemand binnenlaten
å komme seg opp		opstaan (<i>"stå opp" is gebruikelijker</i>)
morgen(en)	[mo:n]	(de) morgen
om morgenen		's morgens
en vekke(r)klokke		een wekker
(h)verken ... eller		noch
å late		laten

Opmerkingen

1. "nok" (a) "genoeg":

Har du penger nok/ nok penger?

Heb je genoeg geld/ geld genoeg?

(b) met afgezwakte betekenis: "wel", "toch"...

Jeg må nok gå nå.

Ik moet nu wel vertrekken.

(c) Soms wordt het ook als "nog" vertaald:

Falla viste nok en gang at hun er verdens beste.

F. toonde nog een keer dat ze de beste van de wereld is.

2. Let op het onderscheid:

(a) å være enige i noe = met iets akkoord gaan:

Han var enig i det.

Hij ging ermee akkoord.

(b) å være enig med noen = het met iemand eens zijn

Jeg er enig med deg at det er en god idé.

Ik ben het met je eens dat het een goed idee is.

3. Folk

"Et folk" betekent "een volk":

Snoop Dog: "Jeg elsker det norske folket."

S.D.: "Ik hou van de Noren" (letterlijk: "het Noorse volk")

maar "folk" kan ook "mensen" betekenen.

Han ville få folk til å le.

Hij wou de mensen aan het lachen brengen.

Da kan vi kjøre til kirka som andre folk.

Dan kunnen we zoals andere mensen naar de kerk rijden.

4. Veelvouden van "hundre" en "tussen" kunnen als één of als twee woorden geschreven worden. De schrijfwijze in twee woorden is te verkiezen:

Han har mer enn to tusen bøker.

Hij heeft meer dan tweeduizend boeken.

5. "fett" is alleen substantief; het corresponderende adjectief is "fe(i)t":

Hun liker ikke fet mat.

Ze houdt niet van vet(tig) eten.

6. "Å slippe inn" = "binnenlaten"; "å slippe ut": "buitenlaten":

Slipp meg inn!

Laat me binnen!

Hun åpnet døra og slapp bunden ut.

Ze opende de deur en liet de bond (naar) buiten.

"Å slippe" (zonder voorzetsel/bijwoord) betekent:

(a) loslaten:

Slipp meg!

Laat me los!

(b) laten vallen:

Han slapp koppen.

Hij liet het kopje vallen.

(c) ervan afkomen

Han slapp billig.

Hij kwam er goedkoop vanaf.

7. "Om morgenen" = 's morgens

Hva gjør du om morgenen?

Wat doe je 's morgens?

Zo ook:

om morgenen

's morgens

om kvelden

's avonds

om natten

's nachts

om sommeren

's zomers

om vinteren

's winters

om søndagen

's zondags

Om vinteren snør det ofte.

's Winters sneeuwt het vaak.

Grammatica

1. "kona si"

We hebben deze vorm al ontmoet. Dit achteraan het zelfstandig naamwoord geplaatste bezittelijk voornaamwoord wordt gebruikt na een vrouwelijk zelfstandig naamwoord met –a in de bepaalde vorm. Deze vorm behoort vooral tot de spreektaal. De corresponderende vormen voor de eerste en de tweede persoon enkelvoud zijn:

kona mi

mijn vrouw

kona ti

jouw vrouw

2. "ei ku"

"ei" is het specifieke vrouwelijke onbepaalde lidwoord; het wordt vooral in de spreektaal gebruikt, maar ook daar wordt heel vaak "en" gebruikt.

3. "penger"

is qua vorm een meervoud; het geld is dus "pengene".

Hva har du gjort med pengene?

Wat heb je met het geld gedaan?

4. "Hvis vi selger den ene [kua], så får vi penger for den".

Dit is geen personificatie, dus wordt "den" gebruikt.

5. "En mann som skulle til byen"

Wat geldt voor de tegenwoordige tijd "skal", geldt ook voor de verleden tijd "skulle": hij kan zonder zelfstandig werkwoord erna gebruikt worden.

6. "Han byttet med han"

De objectsvorm van het persoonlijk voornaamwoord "han" is "ham", maar in de spreektaal wordt ook "han" gebruikt.

7. Å en og

Een moeilijk geval waar ook veel Noren problemen mee hebben!

å = het kenmerk van de infinitief (vgl. Engels "to");

å snakke

praten

Det er bedre å spise enn å være sulten.

Eten is beter dan honger hebben.

og = het nevenschikkend voegwoord "en"

katter og hunder

katten en honden

Han solgte banen og kjøpte mat for pengene.

Hij verkocht de haan en kocht voedsel met het geld.

Let op!!

(a)

Gå og snakke med ham.

Ga met hem praten.

Les og skriv.

Lees en schrijf.

Het tweede werkwoord is (net als het eerste) geen infinitief maar een imperatief; dus worden beide werkwoordsvormen met "og" verbonden!

(b)

Hun kom for å hente bilen.

Ze kwam om de auto op te halen.

drukt een doel uit.

8. De volgende werkwoorden zijn onregelmatig:

å fortelle	vertellen	fortalte	fortalt
å slippe	loslaten	slapp	sluppet [u]
å late	laten	lot [u:]	latt
å måtte	moeten	måtte	måttet
å selge	verkopen	solgte [solt]	solgt [solt]

Gudbrand fortalte hvordan det hadde gått.

G. vertelde hoe het gegaan was.

Gå og slipp hanen inn.

Laat de haan binnen.

Han lot naboene komme inn.

Hij liet zijn buur binnen.

Det måtte naboene være enig i.

Daar moest zijn buur akkoord mee gaan.

Han solgte buset for en god pris.

Hij verkocht het huis voor een goede prijs.

9. Het adjectief "stakkars" blijft onverbogen:

Stakkars barn!

Arm kind!

Stakkars gutter!

Arme jongens!

10. Niet vergeten: in een bijzin komt "ikke" voor het vervoegde werkwoord:

Hvis hun ikke blir sint...

Als ze niet boos wordt...

11. Als "ha" een bezit uitdrukt, wordt wat men bezit in het Noors vaak zonder lidwoord gebruikt.

Å ha (en) bil

Een auto hebben

12. Het onderschikkend voegwoord "at" kan vaak weggelaten worden

Hun sa at hun ikke kunne komme.

Ze zei dat ze niet kon komen.

Dit is o.a. niet het geval

- na "enn":

Han trodde ikke annet enn at det skulle gå.

Hij was ervan overtuigd (letterlijk: "geloofde niets anders dan") dat het zou lukken.

- als "at" voorafgegaan wordt door een voorzetsel:

Hvem fant på at vi skulle ta et tre inn i klasserommet?

Wie bedacht dat we een boom in het klaslokaal zouden binnenbrengen?

Laat "at" staan als je twijfelt.

13. "For" en "før"

"For" is een

1. voorzetsel: (a) "voor":

Er teen varm nok for deg?

Is de thee warm genoeg voor jou?

Jeg betalte for meg og søsteren min.

Ik betaalde voor mij en voor m'n zus.

- (b) (in combinatie met "å": "om (te)"):

Han gikk gått ned på stranda for å bade.

Hij liep naar het strand om te baden.

2. nevenschikkend voegwoord:

Jeg kan ikke hjelpe deg, for jeg har ikke tid.

Ik kan je niet helpen want ik heb geen tijd.

3. bijwoord: "te"

Hun fortalte ham at han var for gammel.

Ze vertelde hem dat hij te oud was.

4. Een deel van de uitdrukking "for ... siden": "geleden"

Det skjedde for tre år siden.

Dat gebeurde drie jaar geleden

5. werkwoordsvorm: de verleden tijd van het werkwoord "fare": varen, reizen, maar ook "voorbijvliegen":

Bilen for forbi.

De auto vloog voorbij.

In dit geval is de uitspraak [fu:r] en niet [for]

"Før" is een

1. voorzetsel van tijd: "voor":

Det skjedde før jul.

Het gebeurde voor Kerstmis.

2. onderschikkend voegwoord van tijd: "voor(aleer)":

Det skjedde før jeg kom hjem.

Het gebeurde voor ik thuiskwam.

3. bijwoord: "vroeger", "eerder":

Jeg har hørt det før.

Ik heb het vroeger al geboord.

Oefeningen

Oefening 213

Vertaal

1. Rij je naar huis?
2. Ik betaal meer dan 4.000.
3. A: Kom je niet? B: Natuurlijk wel.
4. Hij heeft maar één arme (= armzalige) tand in zijn (*vertaal: de*) mond.
5. Hij heeft een vrouw en drie kinderen.
6. Twee kroon is genoeg voor een Noorse appel.
7. Verkoop je tomaten?
8. Ik heb liever een lam dan een koe.
9. Heb je geld genoeg om een auto te kopen?
10. Wil je een stuk taart?
11. Hij heeft zonen noch dochters.
12. Het hemd is van wol.

13. 's Morgens drink ik koffie.

14. Kan ik er nog een krijgen?

15. We wonnen nog een keer!

Oefening 214

Zet het juiste substantief (met het onbepaald lidwoord) onder iedere tekening/foto:

Oefening 215

Vervolledig elke zin met de onvoltooid verleden tijd of het voltooid deelwoord van een van de volgende werkwoorden:

bytte
måtte

fortelle
selge

kjøre
skremme

late
slippe

lytte
synes

1. Ikke rop! Du _____ meg!
2. Har du _____ frimerker med Roald?
3. Han _____ naboene komme inn.

4. Har du _____ inn katten? Ja, for en time siden.
5. Han _____ meg til svømmehallen.
6. Du _____ ikke til det jeg sa!
7. Hvem _____ deg støvlene?
8. Hvem har _____ deg det? Læreren?
9. Jeg har _____ betale for maten.
10. Hva _____ dere om filmen,?

Oefening 216

Gebruik het juiste voorzetsel:

1. Hva gjorde du _____ morgenen?
2. Var han enig _____ henne?
3. Han byttet blyanten _____ et viskelær..
4. Gunnar er fem år og går _____ barnehagen.
5. De gikk _____ bords.
6. Han dro _____ skitur med barna.
7. Er Ingrid redd _____ tannlegen?
8. Har du lyst _____ brus?
9. Det skjedde _____ en uke siden.
10. Han sto _____ vinduet og så ut.

Oefening 217

Vul aan met "à" of "og":

1. Vil du ha noe _____ spise?
2. John _____ Mary kommer fra England.
3. De snakker engelsk _____ norsk.

4. Han prøver _____ ta på seg genseren.
5. De liker ikke _____ kle på seg.
6. Finn _____ Grete er skilt.
7. Hun sitter _____ skriver.
8. Hun har ikke nok penger til _____ reise.
9. Han greide ikke _____ finne en jobb.
10. Han kjøper sjokolade _____ et eple.

Oefening 218

Vul aan met "for" of "før":

1. _____ spilte jeg fotball. Nå spiller jeg sjakk!
2. Han har drukket _____ mye kaffe.
3. Hva gjorde du _____ du begynte her?
4. Bilen _____ forbi oss i høy fart. ("høy" = "hoog")
5. Han kom ikke, _____ han var syk.
6. Du må bytte skoene _____ januar.
7. De la seg _____ en time siden.
8. Jeg har aldri sett ham _____.

Oefening 219

Maak ontkenend

1. Jeg har sauen også.
2. Vi trenger en person som drikker melk
3. Nå blir det lett å komme hjem.
4. Kona mi er snill.
5. Alle visste det.

DE TRE BUKKENE BRUSE (100-101)

Woordenschat en uitspraak

en bukk	[buk]	een bok
en seter ^v		een zomerboerderij
til seters		naar de zomerboerderij
fe(i)t		vet
en bru / en bro	[brū:] / [bru:]	een brug
diger		groot en zwaar
fæl		afzichtelijk
å trampe (I)		stampen
mellomst		middelste
bare kom		kom maar af
å stange (I)		een mep met de horens verkopen
å dette		vallen
en elv ^v		een rivier
å drukne (I)	[druknə]	verdrinken
snipp, snapp, snute	[snū:tə]	en toen kwam er een olifant met een lange snuit
et eventyr		(hier:) een sprookje
ute		(hier:) gedaan, uit

Opmerkingen

1. "et eventyr" kan ook "een avontuur" betekenen:

Etter mange eventyr dro vi hjemover igjen.

Na heel wat avonturen trokken we weer naar huis.

2. "Bru" is een progressieve, "volksere" vorm dan "bro".

3. "Troll" is een et-woord – is dan ook geen echt "levend wezen"!

noen troll:

Als "enn" door een zin gevolgd wordt moet natuurlijk de subjectsvorm van het persoonlijk voornaamwoord gebruikt worden:

Maradonna: "Messi er bedre enn jeg var."

Maradonna: "Messi is beter dan ik was."

5. "Å dette" is een onregelmatig werkwoord:

å dette

vallen

datt

dettet

Han datt ned fra sofaen.

Hij viel van de sofa.

6. "Eventyr" verandert niet in het onbepaald meervoud:

De fortalte et eventyr.

Ze vertelden een sprookje.

De fortalte eventyr.

Ze vertelden sprookjes.

Opmerking

De hier opgenomen versie van "De tre bukkene Bruse" is wat verkort. Deze tekst is wat "moeilijker":

Det var en gang tre bukker som skulle gå til seters for å gjøre seg fete, og alle tre het de Bukken Bruse. På veien var det en bro over en **foss** som de skulle over, og under den broen bodde et stort, fælt troll, med øyne som **tinntallerkener**¹ og nese så lang som et **riveskaft**².

waterval

¹ tinnen borden; ² harksteel

Først kom den yngste Bukken Bruse og skulle over broen. "Tripp trapp, tripp trapp," sa det i broen.

"Hvem er det som **tripper**¹ på min bro?" **skrek**² trollet. "Å, det er den minste Bukken Bruse. Jeg skal til seters for å gjøre meg fet", sa bukken, den var så fin i stemmen.

¹ trippelt; ² schreeuwde

"Nå kommer jeg og tar deg", sa trollet. "Å nei, ta ikke meg, for jeg er så liten, jeg. Bare vent litt, så kommer den mellomste Bukken Bruse, han er mye større." "Javel, så gå da, " sa trollet.

Om en liten stund kom den mellomste Bukken Bruse og skulle over broen. Tripp trapp, tripp trapp, tripp trapp, sa det i broen.

"Hvem er det som tripper på min bro?" skrek trollet. "Å, det er den mellomste Bukken Bruse som skal til seters for å gjøre seg fet", sa bukken; den var ikke så fin i

stemmen, den.

"Nå kommer jeg og tar deg", sa trollet.

"Å nei, ta ikke meg. Bare vent litt, så kommer den store Bukken Bruse, han er mye, mye større."

"Javel, så gå da", sa trollet.

Det gikk en stund, og så kom den store Bukken Bruse. Tripp trapp, tripp trapp, tripp trapp, sa det i broen; den var så tung at broen både **knaket**¹ og **braket**² under den!

¹ knarste; ² kraakte

"Hvem er det som tramper på min bro?" skrek trollet.

"Det er den store Bukken Bruse", sa bukken, den var så **grov** i stemmen.

(*hier:*) zwaar

"Nå kommer jeg og tar deg", skrek trollet.

"Ja, kom du! Jeg har to **horn**¹ som **spyd**², med dem skal jeg **stikke**¹ ut øynene dine! Jeg har to store **kampesteiner**, med dem skal jeg **knuse**¹ både **marg** og ben!" sa bukken.

¹ hoorns; ² speren
zwerfkeien

Og så sprang den på trollet og stakk ut øynene på ham, slo i stykker både marg og ben, og stanget ham utfor fossen. Så gikk den til seters.

¹ verbrijzelen; ² merg

Der ble bukkene så fete, så fete at de nesten ikke **orket å gå** hjem igjen, og er ikke fettete gått av dem, så er de det ennå.

konden

Og snipp snapp snute, så er det eventyret ute.

Op bukkene.mp3 op deze website hoor je die tekst (traag) voorgelezen worden.

Oefeningen

Oefening 220

Vervang ieder illustratie door het gepaste woord/de gepaste woorden uit "De tre bukkene Bruse":

1. De svømte i

2. Kohl var en

mann.

3.

Merkur
er den

av alle planetene.

(en planet = een planeet)

4. Hjelp ham! Han

!

5. Den

hunden er hvit.

6. De går over

7. For et

troll!

8. Sauene skal til

9. Den største bukken Bruse

trollet!

(Roger Augdal Olsen: <https://www.flickr.com/photos/rogerao/6569259837>)

10. Han har

fra taket!

Oefening 221

Vul de juiste vorm in van de woorden tussen haakjes.

1. Hun fortalte oss mange (eventyr).
2. Det (stakkars) dyret druknet i elva.
3. Den tredje natten våknet hun bare én gang.
4. Han dro til (sjøs) da han var 18 år.
5. Han er (stor) enn (jeg).

NORDAVINDEN OG SOLA (102)

Woordenschat en uitspraak

nordavinden/nordenvinden	[nu:ravinən]	de noordenwind
å diskutere (II)		redetwisten, bespreken
sterk	[stærk]	sterk
å få øye på		in het oog krijgen
en idé		een idee
en frakk		een (over)jas
å blåse (II)		blazen
voldsom	[volsom]	hevig
å blåse opp		eraan komen (<i>van een storm</i>)
en storm	[storm]	een storm
omkring		rond
å klare å (II)		erin slagen om
det går ikke lang tid før		het duurt niet lang vooraleer

Grammatica

1. "å diskutere" wordt niet gevolgd door een voorzetsel maar door een lijdend voorwerp:

La oss diskutere hva vi skal gjøre.

Laten we praten over wat we zullen doen.

"å diskutere om" met een bijzin is wel mogelijk:

De diskuterte om det var riktig å gjøre det.

Ze discussieerden over de vraag of het juist was dat te doen.

2. Ook bij personificatie wordt soms "den" of "det" als persoonlijk voornaamwoord gebruikt:

Den [= sola] begynte å blåse.

Ze begon te blazen.

3. Å "vinne" is een onregelmatig werkwoord:

å vinne winnen vant vunnet [ū]

4. idé

In de bepaalde vorm en de meervoudsvormen kan het accent weggelaten worden

Hvem kom på denne idéen/ideen?

Wie kwam op dat idee?

5. Så

In les 78 werd gezegd dat "så" een voegwoord kan zijn. Dat is correct, maar in het voorbeeld is "så" een bijwoord van tijd en geen voegwoord:

Bli med hjem, så kan du treffe ham.

Kom mee naar huis, dan kan je hem ontmoeten.

Voorbeelden van "så" gebruikt als voegwoord zijn bijvoorbeeld: als

Jeg står her, så alle kan se meg.

Ik sta hier zodat iedereen me kan zien.

Verder kan "så" ook als een interjectie ("tussenwerpsel") gebruikt worden:

Så, så, ikke gråt.

Kom, kom, niet huilen.

Oefeningen

Oefening 221

Geef voor de onderstaande woorden een synoniem (=) of een antoniem (<=>)

a. en dame =

b. varm <=>

c. tett <=>

d. hvorfor <=>

e. bra <=>

f. å greie =

g. å eie =

h. å lete <=>

i. barn <=>

j. å gi <=>

k. en høne <=>

l. i dag <=>

m. å møte =

n. syv =

o. sulten <=>

p. ung <=>

DEN SJUENDE FAR I HUSET (103-104)

Woordenschat en uitspraak

å være ute og (+ vervoegd werkwoord)		aan het (+ infinitief) zijn
et rom	[ru:m]	een kamer
å få rom		logies vinden/krijgen
innafor/innenfor		binnen
en grind	[grin]	een hek (in een omheining)
en kall		een oud mannetje
å hogge (II of onregelmatig)	[hogə]	hakken
ved (en)	[ve:]	(het) hout
en peis		een (open) haard
ild(en)	[il]	(het) vuur
en seng ^v		een bed
å hakke (I) tenner		klappertanden
å riste (I)		beven
å skjelve		bibberen
en gamling		een oude man
skrøpelig		broos
sammenkrøpet		ineengedoken
eldgammel		stokoud
skrukket	[u]	gerimpeld
en vogge/en vugge	[vogə]/[vūgə]	een wieg
utgammel		stokoud
inntørket/inntørka		uitgedroogd
et spedbarn	[spe:barn]	een zuigeling
å vare (II)		duren
et horn		een hoorn
å glane (II)		staren
å få øye på		in het oog krijgen
så vidt		met moeite, ternauwernood
å skimte (I)		ontwaren
å ligne (I) på		lijken op
oppi		erin
høy		(<i>bier:</i>) luid
å pipe		piepen
å dekke (I)		dekken
masse		een heleboel
en drikk		een drank
et måltid	[mo(:)lti:(d)]	maaltijd
en skinnfell		een schapenvel
rett		juist

Opmerkingen

1. Het adjectief "høy" heeft nog andere betekenissen:

hoog:

Veggen er ti meter høye.

De muur is tien meter hoog.

lang/groot (van personen):

Hvor høy er du? Jeg er 1,80 (meter) høy.

Hoe groot ben je? Ik ben 1meter 80 (groot).

2. "å pipe" wordt ook voor muizen gebruikt:

Musa pep.

De muis piepte.

3. "Å ligne" kan met of zonder het voorzetsel "på" gebruikt worden:

Han ligner (på) faren sin.

Hij lijkt op zijn vader.

4. De combinatie van "være" + ute of inne + og + hoofdeurkwoord in dezelfde grammaticale tijd als "være" wordt gebruikt om een handeling aan te duiden die een tijd(je) duurt:

Barna var ute og lekte.

De kinderen waren buiten aan het spelen.

Han var inne og drakk kaffe.

Hij zat binnen koffie te drinken.

Grammatica

1. "oppi" = "oppe i" en duidt dus een plaats aan:

Katten satt oppi treet.

De kat zat boven in de boom.

2. De meeste adjectieven kunnen tot bijwoord omgevormd worden door aan hun basisvorm een -t toe te voegen. Net zoals bij de onbepaalde onzijdige vorm van het adjectief worden twee gelijke eindmedeklinkers dan tot één gereduceerd:

Han skriver pent.

Hij schrijft mooi.

Han skriver stygt.

Hij schrijft lelijk.

4. "Måltid" heeft zowel "måltid" als "måltider" als onbepaalde meervoudsvorm.

5. De volgende werkwoorden zijn onregelmatig:

å hogge	hogg/hogde	hogd
å skjelve	skalv	skjelvet
å pipe (zie ook les 84)	pe(i)p	pepet

6. Passieve zinnen

In een actieve zin voert het onderwerp de handeling van het werkwoord uit:

Hunden bet postbudet.

De hond beet de postbode.

In de passieve zin ondergaat het onderwerp de handeling van het werkwoord:

Postbudet ble bitt av hundene.

De postbode werd door de hond gebeten.

"Door de hond" noemen we het handelend voorwerp. In de praktijk wordt het vaak weggelaten.

In het Noors kan de passief op twee manieren gevormd worden

a) een echte passief: aan het werkwoord wordt een –s toegevoegd:

Det selges mange bokar i Norge.

Er worden in Noorwegen veel boeken gekocht.

Hva skal pengene brukes til?

Waarvoor zal het geld gebruikt worden?

Deze vorm wordt in modern Noors praktisch alleen gebruikt in de onvoltooid tegenwoordige tijd (voorbeeld 1) en na werkwoorden zoals "å kunne", "å skulle", "å måtte" e.d. (voorbeeld 2). Hij drukt vaak iets algemeen uit.

Opgelet!

a. Er zijn ook enkele werkwoorden op –s ("å synes" bijvoorbeeld) die geen passief uitdrukken!

De fleste barna synes vinteren er en fin årstid.

De meeste kinderen vinden de winter een leuke seizoen.

b. Er zijn verder ook enkele werkwoorden waaraan een –s kan toegevoegd worden om ze "wederkerig" te maken. In het Nederlands gebruiken we dan "elkaar" of "mekaar": "å treffe" = "ontmoeten"; "å treffes" = "elkaar/mekaar ontmoeten":

Jeg often treffer henne på gaten.

Ik ontmoet haar vaak op straat.

Vi treffes klokka sju!

We zien mekaar om zeven uur.

b) Gebruikelijker is tegenwoordig de omschreven passief met het hulpwerkwoord "à bli" gecombineerd met het voltooid deelwoord van het werkwoord dat de handeling uitdrukt:

onvoltooid tegenwoordige tijd

Hunden biter postbudet.

Postbudet blir bitt av hunden

De hond bijt de postbode

De postbode werd door de hond gebeten.

onvoltooid verleden tijd

Hunden bet postbudet.

Postbudet ble bitt av hunden.

De hond beet de postbode.

De postbode werd door de hond gebeten.

toekomende tijd

Hunden vil bite postbudet.

Postbudet vil bli bitt av hunden.

De hond zal de postbode bijten.

De postbode zal door de hond gebeten worden.

Oefeningen

Oefening 222

Gebruik de juiste vorm van deze woorden om de zinnen te vervolledigen:

bjørn dele glane ild kjøpe leilighet ligne måltid peis rett rom skjelve
skrøpelig ved

- a. Vi _____ ut frukt ved _____.
- b. De samlet _____ i skogen.
- c. Han _____ da han så _____.
- d. Hvor mange _____ har du i _____ din?
- e. Du _____ på din mor.
- f. Han satt ved _____ og leste.
- g. Hva _____ du på?
- h. De er som _____ og vann.
- i. Hvor har du _____ denne _____ bilen?
- j. Har du funnet den _____ butikken?

Oefening 223

Duid de passieve zinnen aan:

1. Huset ble solgt før ferien.
2. Han ble glad da han fikk vite det.
3. Huset skal males.
4. Vi ses i morgen.
5. Hva synes du om det?
6. Reven ble jaget fra gården.
7. Jeg lager en kake.
8. Brevet skal sendes i morgen.

Oefening 224.

Vervolledig de vertaling; soms moet de woordvolgorde gewijzigd worden

Roodkapje en de wolf.
Rødhette og ulven

Er was eens een klein meisje dat in een huisje aan de rand van een groot bos woonde.
Det var en gang _____ i en liten hytte i utkanten av en stor skog.

Het kleine meisje droeg altijd een klein kapje van rood fluweel
Den lille jenta hadde _____ på seg en liten hette av rød fløyel

dat ze van grootmoeder gekregen had, en daarom noemde iedereen haar Roodkapje.

Op een dag zei Roodkapjes moeder: "Ga eens naar grootmoeder met wat taartjes en een fles wijn.
En dag sa moren til Rødhette: "Du får gå bort til bestemor _____

Grootmoeder is ziek geweest, en ze heeft iets nodig dat haar sterker maakt.
_____ å styrke seg på.

Neem de mand en haast je nu niet.
_____, og gå nå rolig.

En blijf op de weg, anders val je misschien."
Og holdt deg _____, ellers kan du falle."

Roodkapje zette haar rode kapje op, en beloofde dat ze recht naar grootmoeder zou lopen.
Rødhette tok på seg den røde hetten sin, og lovte _____.

De grootmoeder woonde in het bos, en Roodkapje moest meer dan een half uur lopen.
_____, og Rødhette hadde over _____ å gå.

Toen ze een eind in het bos was, ontmoette ze een wolf.
Da hun var kommet et stykke inn i skogen, _____ en ulv.

"Goedendag, Roodkapje," zei hij, "Waar moet je zo vroeg naar toe?"
"_____, Rødhette," sa den. "Hvor skal du hen _____?"

Roodkapje wist niet dat de wolf gevaarlijk was.
_____ ulven _____.

Daarom zei ze: "Goedendag! Ik ga naar grootmoeder toe met taartjes en wijn."
_____! Jeg skal til bestemor _____.

Ze is ziek geweest, en heeft dus iets nodig dat haar sterker maakt.
_____, så _____ å styrke seg på.

"Ik vind dat je zo ernstig en stil bent, Roodkapje."
"_____, Rødhette.

"Zie je niet hoe de zon schijnt en de bloemen daar in het woud glimlachen?"
_____ smiler borte i skogen?"

zei de wolf terwijl hij dacht: "Dit kan een lekkere biefstuk worden!"
_____: "Dette kan bli en deilig biff!"

"Veel beter dan die oude grootmoeder."
_____."

Nu eerst zag Roodkapje hoe mooi het in het woud was.
_____ merket Rødhette hvor vakkert det var i skogen.

"Jeg vil plukke noen friske blomster til bestemor," sa hun,
"Ik zal wat verse _____ voor grootmoeder plukken," zei ze,

"Dan wordt ze nog blijer wanneer ik kom!"
"_____!"

En ze plukte bloemen.

Og hun plukket _____.

De wolf nam de kortste weg naar grootmoeders huis, en stond weldra bij de deur en klopte aan.

Ulven _____, og stod snart _____
og banket på.

"Wie is het?" riep grootmoeder van uit het bed.

_____ fra senga.

"Het is Roodkapje die met taartjes en wijn voor jou komt,"

"Det er Rødhette som kommer til deg _____,"

zei de wolf en maakte zijn stem zo zacht bij kon.

sa ulven, og gjorde _____.

"Kom binnen," zei de grootmoeder.

"_____, " sa bestemoren.

De deur was niet op slot.

_____ var ikke låst.

De wolf drukte op de deurklink.

Ulven trykket _____ dørklinken.

De deur ging open, de wolf holde naar binnen en at grootmoeder op...

_____ gikk opp, ulven sprang _____ og spiste bestemoren...

Dan zette hij haar nachtmuts op,

Så tok han på seg nattlua _____,

en legde zich onder het dekbed.

og _____ dyna.

Ondertussen had Roodkapje een mooi boeket geplukt
Imens hadde Rødhette plukket en pen bukett,

en haastte ze zich nu op weg naar grootmoeder.
og nå _____ på veien til bestemor.

En spoedig stond ze bij de deur en klopte aan.
Og _____ stod hun _____ døra og banket på.

"Wie is het?" zei de wolf binnen in het huisje.
" _____?" sa ulven innenfor.

"Het is Roodkapje," zei het kleine meisje.
"Det er Rødhette, sa _____.

"Duv de deurklink naar beneden."
"Trykk _____ dørklinken."

Ja, Roodkapje deed het en kwam binnen.
Ja, Rødhette gjorde det og _____.

"Kom dichterbij," zei de wolf.
" _____närmere," sa ulven.

"Maar grootmoeder! Wat hebt u grote oren!" riep Roodkapje toen ze bij het bed kwam.
"Men bestemor! Så _____ du har!" ropte Rødhette da hun kom bort til senga.

"Dan kan ik je beter horen," zei de wolf.
"Så kan jeg _____ deg _____," sa ulven.

"Maar wat heb je grote ogen, grootmoeder."
"Men så _____ du har, bestemor."

"Dan kan ik je beter zien," zei de wolf.

"Så kan jeg se deg _____, "sa ulven.

"Maar wat heb je **grote tanden**, grootmoeder!"

"Men så _____ du har, bestemor!"

"Dan kan ik je **beter** opeten!" zei de wolf, en wou Roodkapje opeten.

"Så kan jeg ete deg _____!" sa ulven og ville spise Rødhette.

Roodkapje riep om hulp en rende naar de deur, **recht in de armen** van een jager **die voorbij kwam**.

Rødhette ropte om hjelp og løp på dør, _____ på en jeger
_____.

"Er zit een wolf in het huis! Hij heeft grootmoeder opgegeten!" **schreeuwde** ze.

"Det sitter en ulv i huset! Han har spist bestemor!" _____ hun.

De jager liep **de woonkamer** binnen

Jegeren gikk inn i _____,

en toen hij bij het bed kwam, zag hij de wolf die daar **lag**.

og da han kom bort til sengen, så han se ulven som _____ der.

"Wel, wel," zei hij, "zit de zaak zo in elkaar!"

"Jasså," sa han, "er det slik det henger sammen!"

Hij haalde **een groot mes** tevoorschijn en sneed de buik van de wolf open.

Han tok fram _____ og skar opp magen på ulven.

Hij had niet meer **dan** een paar insnijdingen gemaakt **toen** grootmoeder tevoorschijn kwam.

Han hadde ikke gjort mer _____ et par snitt, _____ bestemor kom fram.

"O, **ik was zo bang, zo bang!**" zei ze. "Het is zo donker **binnen in de wolf!**"

"Å, _____!" sa hun. "Det er så mørkt _____ ulven!"

Roodkapje haalde **een aantal grote stenen**, en vulde de maag van de wolf ermee.

Rødhette hentet _____, og fylte magen til ulven med dem.

De wolf wou weglopen, maar de stenen waren te zwaar. Hij viel omver en stierf.
Ulven ville springe sin vei, men _____ . Den ramlet over ende og døde.

Nu werden ze alle drie blij!

_____ alle tre!

De jager nam de wolvenhuid en vertrok.

Jegeren _____ ulveskinnet og dro.

Grootmoeder at de taartjes en dronk de wijn die Roodkapje bij zich had in de mand.

_____ som Rødhette hadde med i kurven,

en ze voelde zich dadelijk veel beter. En Roodkapje? Ze ging naar huis.

og hun følte seg straks _____. Og Rødhette? _____.

Herhalingsoefeningen

1. Verbind de verwante woorden met elkaar:

bro	1		elv
diger	2		kveld
fortelle	3		liten
fæl	4		lytte
få øye på	5		melk
morgen	6		pen
ost	7		penger
rik	8		se
sau	9		ull

2. Vul de ontbrekende woorden in:

bet klarte lettere slipp viste tak tid

- Vi _____ ikke å finne veien.
- Fikk du _____ i en avis?
- Hun _____ meg huset sitt.
- Det var _____ sagt enn gjort.
- _____ meg inn!
- Det gikk ikke lang _____ før de fant trollet.
- Hunden din _____ meg!!!!

3. Wat betekent "så" in de volgende zinnen?

- Jeg tok på meg en frakk så jeg ikke skulle fryse.
- Først gikk vi en lang tur, og så besøkte vi onkelen til Sara.
- Ikke vær så dum.
- Hun så henne og hjalp henne.
- Aldri har jeg sett noe så pent.
- Eva var trøtt så hun ble hjemme.
- Det var så fint å ha deg her!
- Så du ham?

4. Gebruik de juiste vorm van de woorden tussen haakjes:

- All _____ fra hunden gjorde ham sint. (bjeffing)
- Hun _____ ned fra taket. (dette)
- Vi må hjelpe de _____ guttene! (stakkars)
- Jeg fikk _____ kroner. (3.000)
- Ikke _____ deg! (gjemme)
- Roger Federer er mye bedre enn _____! (jeg)
- Han hadde _____ betale for en hel annen bil. (måtte)
- De ble ikke _____ (enig)

- i. Han åpnet døren og _____ meg inn. (late)
 j. Jeg _____ at min far var til _____ (fortelle/sjø)

5. Å of og?

- a. Hun sitter _____ leser.
 b. Liker du _____ gå på ski?
 c. Gå på butikken _____ kjøp brød og brus.
 d. Vi var trøtte av _____ gå.
 e. Jeg fikk vondt i hodet _____ kjente meg syk.
 f. Han stod _____ snakket med mora si.
 g. Hun begynte _____ gråte.
 h. Alle må lære _____ lese.
 i. Ikke stå der _____ le!

6. Vertaal

- a. Wat heb je met al het geld gedaan?
 b. Dat gebeurde voor hij naar Noorwegen [Norge] kwam.
 c. Heb je met de buren gepraat?
 d. Ze kwamen aan tafel.
 e. Hij zei dat hij het niet wist.

7. Jo of ja?

- a. Du har ikke spurt ham? _____, det har jeg.
 b. Skal du til byen i dag? _____, det skal jeg.
 c. Kjøpte du deg hund? _____, det gjorde jeg.
 d. Har du ikke vasket gulvet? _____, det har jeg.
 e. Er du ikke fra Trondheim? _____, det er jeg.

8. Uitspraak: zet in de juiste kolom:

bro drukne lot ost sluppet storm troll ute ull vunnet

[ū]	[u]	[o]

9. Gebruik (indien nodig) de juiste voorzetsels.

- a. Er du enig _____ meg _____ det?

- b. Sover du godt _____ natten?
- c. De diskuterte _____ prisen på billettene.
- d. De stod _____ brua.
- e. Vi skal _____ seters _____ sommeren.

10. Gebruik "utbrytning"

- a. Jeg vil det.
- b. Han har skrevet brevet.
- c. Vi vant.
- d. De hadde gjort feilen.

11. Vul de vertalingen aan

- a. Neem nog een koekje.
- b. Veel mensen zeggen dat het goed is.
- c. Heb je met hem gewed?
- d. Je luistert niet naar wat ik zeg!
- e. Ik ben noch kwaad noch humeurig.
- f. A: "Ik lees de kranten niet."
B: "Ik ook niet"
- g. 's Winters is het vaak koud.

Ta en kjeks _____
 Mange _____ sier det er bra.
 Har du _____ med ham?
 Du _____ ikke til hva jeg sier!
 Jeg er _____ sint _____ sur.
 A: "Jeg leser ikke avisene."
 B: "Det gjør _____ jeg _____"
 _____ er det ofte kald.

12. Vul de passieve zinnen aan:

- a. Het huis werd gekocht.
- b. Het antwoord wordt later gegeven.
- c. Alle taarten werden opgegeten.
- d. De stoel zal geveerd worden.
- e. Het geld werd betaald.
- f. Er wordt ons gevraagd om te wachten.

Huset _____ kjøpt.
 Svaret blir _____ senere.
 Alle kakene _____.
 Stolen _____ malt.
 Pengene _____
 Vi _____ om å vente

Sleutel

Oefening 209

Vul de juiste vorm van het woord tussen haakjes in:

1. Hvor har du kjøpt de nye skoene?
2. Huset var lysegrønt.
3. Mennesker har fem tær på hver fot.
4. Kinnene hans var røde.
5. På føttene hadde han solide beksømstøvler, men hodet var bart.
6. Vi synes grått hår er fint!
7. Har du kjøpt nye sko?
8. Husker du snøen som falt på lørdag?
9. Jeg liker ikke de grå dagene om høsten.
10. Hun hadde røde kinn etter turen.

Oefening 210

In welke zinnen kan "som" weggelaten worden?

Het onderwerp van de bijzin is onderstreept

1. Heil! Jeg er Bjørn, og det er jeg som leser.
2. Hun kjøpte en leilighet som var dyr.
3. Jeg har en leilighet (som) jeg liker.
4. De vil kjøpe en bil som ikke er så dyr.
5. Han skal selge alle bøkene (som) han ikke trenger.
6. Her er boka (som) jeg ikke leste.
7. Jeg har en venn (som) jeg ofte tenker på.
8. Det er du som må betale meg.

Oefening 211 (zie 29-30)

Gebruik "alt", "all" of "alle":

1. Han har brukt alle kniver.
2. Vi spiste all maten selv.
3. Alle rever lo av bjørnen.
4. Alt håret var borte.
5. Alle kvinnene var glade.

Oefening 212

Vul de vertaling aan met de Noorse equivalenten van de onderstreepte woorden:

En ulv og en hund kom i snakk med hverandre. Ulven var så **sulten** og tynn. Den kunne nesten ikke stå på **beina**.

"Det er vanskelige **tider**," sa ulven til hunden. "Jeg klarer nesten ikke å få **tak** i noe å spise."

"Da kan vi dele jobben min," sa hunden. "Jeg **bor** hos **menneskene**, og de **kommer** med **kjøtt** til meg og **gir** meg **alt** jeg **trenger** hver dag."

"Det var en fantastisk idé," sa ulven, "jeg kommer og bor hos deg med det samme."

Så fikk den øye på noe **rundt** hundens hals. "Hva er det du har **rundt** halsen?" **spurte** den.

"Å det... Det er bare halsbåndet mitt, det," sa hunden. "Menneskene bruker **det** for å binde meg fast utenfor **huset**."

"Mener du at du ikke kan komme og gå som du **vil**?" **spurte** ulven.

"Jeg **må** jo holde meg i nærheten **av huset** **når** jeg skal passe på menneskene og holde vakt over huset," forklarte hunden.

Da løp ulven **tilbake** til skogen igjen, og den tenkte **aldri** mer på å dele jobb med hunden.

Opmerking

"Menneskene bruker **det** for å binde meg": "det" want "halsbånd" is onzijdig in het Noors.

Oefening 213

Vertaal

1. Kjører du hjem?
2. Jeg betaler mer enn/over 4.000.
3. A: Kommer du ikke? B: Jo.
4. Han har bare én stakkars tann i munnen.
5. Han har en kone og tre barn.
6. To kroner er nok for et norsk eple.
7. Selger du tomater
8. Jeg vil heller ha et lam enn en ku.
9. Har du nok penger til å kjøpe en bil?
10. Vil du ha et stykke kake?
11. Han har (h)verken sønner eller døtre.
12. Skjorten er av ull.
13. Om morgenen drikker jeg kaffe med melk.
14. Kan jeg få en til?
15. Vi vangt nok en gang!

Oefening 214

Zet het juiste substantief (met het onbepaald lidwoord) onder iedere tekening/foto:

			
en løk	en geit	en kirke	en pølse
			
en vekkerklokke	en gullrot	en sau	en gås
			
en skuff	en rev	druer (meervoud)	en hane

Oefening 215

Vervolledig elke zin met de onvoltooid verleden tijd of het voltooid deelwoord van een van de volgende werkwoorden:

1. Ikke rop! Du skremte meg!
2. Har du byttet frimerker med Roald?
3. Han lot naboene komme inn.
4. Har du sluppet inn katten? Ja, for en time siden.
5. Han kjørte meg til svømmehallen.
6. Du lyttet ikke til det jeg sa!
7. Hvem solgte deg støvlene?
8. Hvem har fortalt deg det? Læreren?
9. Jeg har måttet betale for maten.
10. Hva syntes dere om filmen?

Oefening 216

Gebruik het juiste voorzetsel:

1. Hva gjorde du om morgenen?
2. Var han enig med henne?
3. Han byttet blyanten mot et viskelær..
4. Gunnar er fem år og går i barnehagen.
5. De gikk til bords.
6. Han dro på skitur med barna.
7. Er Ingrid redd for tannlegen?
8. Har du lyst på brus?
9. Det skjedde for en uke siden.
10. Han sto ved vinduet og så ut.

Oefening 217

Vul aan met "å" of "og":

1. Vil du ha noe å spise?
2. John og Mary kommer fra England.
3. De snakker engelsk og norsk.
4. Han prøver å ta på seg genseren
5. De liker ikke å kle på seg
6. Finn og Grete er skilt.
7. Hun sitter og skriver.
8. Hun har ikke nok penger til å reise.
9. Han greide ikke å finne en jobb.
10. Han kjøper sjokolade og et eple.

Oefening 218

Vul aan met "for" of "før":

1. Før spilte jeg fotball. Nå spiller jeg sjakk!
2. Han har drukket for mye kaffe.
3. Hva gjorde du før du begynte her?
4. Bilen for forbi oss i høy fart. ("høy" = "hoog")
5. Han kom ikke, for han var syk.
6. Du må bytte skoene før januar.
7. De la seg for en time siden.
8. Jeg har aldri sett ham før.

Oefening 219

Maak ontkenend

1. Jeg har ikke sauen heller.
2. Vi trenger en person som ikke drikker melk.
3. Nå blir det ikke lett å komme hjem.
4. Kona mi er ikke snill.
5. Ingen visste det.

Oefening 220

Vervang ieder illustratie door het gepaste woord/de gepaste woorden uit "De tre bukkene Bruse":

1. De svømte i *elva/elven*.
2. Kohl var en *diger* mann.
3. Merkur er den *minste* av alle planetene.
4. Hjelp ham! Han *drukner*!
5. Den *mellomste* hunden er hvit.
6. De går over *broa/brua*.
7. For et *falt* troll!
8. Sauene skal til *seters*.

9. Den største bukken Bruse *stanger/ stanget* trollet!
10. Han har *dettet* fra taket!

Oefening 221

Geef voor de onderstaande woorden een synoniem (=) of een antoniem (<=>)

- a. en dame = en kvinne
- b. varm <=> kald
- c. tett <=> åpen
- d. hvorfor <=> derfor
- e. bra <=> dårlig
- f. å greie = å klare
- g. å eie = å ha
- h. å lete <=> å finne
- i. barn <=> foreldre
- j. å gi <=> å få
- k. en høne <=> en hane
- l. i dag <=> i går
- m. å møte = å treffe
- n. syv = sju
- o. sulten <=> tørst (dorstig) of mett (verzadigd)
- p. ung <=> gammel

Oefening 222

- a. Vi deler/delte ut frukt ved måltidet. b. De samlet ved i skogen. c. Han skalv da han så bjørnen. d. Hvor mange rom har du i leiligheten din? e. Du ligner på din mor. f. Han satt ved peisen og leste. g. Hva glaner du på? h. De er som ild og vann (*let op de volgorde!*) i. Hvor har du kjøpt denne skrøpelige bilen? j. Har du funnet den rette butikken?

Oefening 223

1, 3, 6 en 8 zijn passieve zinnen. In 1 en 6 wordt de passief gevormd met een vorm van bli + een voltooid deeldwoord, in 3 en 8 door een –s aan het werkwoord toe te voegen.

In zin twee wordt "ble" gevolgd door een adjectief en is het dus een koppelwerkwoord. Het werkwoord "ses" in zin 4 is een wederkerig werkwoord ("elkaar"). "Synes" in zin 5 eindigt op een –s, maar heeft geen passieve betekenis. De passieve vorm van zin 7 is "Kaken blir lagt".

Oefening 224

Det var en gang en liten jente som bodde i en liten hytte i utkanten av en stor skog. Den lille jenta hadde alltid på seg en liten hette av rød fløyel som hun hadde fått av bestemoren, og derfor kalte alle henne Rødhette.

En dag sa moren til Rødhette: "Du får gå bort til bestemor med noen kaker og en flaske vin. Bestemor har vært syk, og hun trenger noe å styrke seg på. Ta kurven, og gå nå rolig. Og holdt deg på veien, ellers kan du falle."

Rødhette tok på seg den røde hetten sin, og lovte at hun skulle gå rett til bestemor.

Bestemoren bodde inne i¹ skogen, og Rødhette hadde over en halv time å gå. Da hun var kommet et stykke inn i skogen, møtte hun en ulv.

"God dag, Rødhette," sa den. "Hvor skal du hen så tidlig?"

Rødhette visste ikke at ulven var farlig.

Derfor sa hun: "God dag! Jeg skal til bestemor med kaker og vin. Hun har vært syk, så hun trenger noe å styrke seg på.

"Jeg syns² du er så alvorlig og stille, Rødhette. Ser du ikke hvordan sola³ skinner og blomstene smiler borte i skogen?" sa ulven mens den tenkte: "Dette kan bli en deilig biff!"

Mye bedre enn den gamle bestemoren."

Nå først merket Rødhette hvor vakkert det var i skogen.

"Jeg vil plukke noen friske blomster til bestemor," sa hun, "Da blir hun enda⁴ gladere når jeg kommer!"

Og hun plukket blomster.

Ulven tok den korteste veien til bestemors hus, og stod snart ved døra⁵ og banket på.

"Hvem er det?" ropte bestemor fra senga.

"Det er Rødhette som kommer til deg med kaker og vin," sa ulven, og gjorde stemmen sin⁶ så myk han kunne.

"Kom inn," sa bestemoren.

Døra var ikke låst.

Ulven trykte på dørklinken.

Døra gikk opp, ulven sprang inn⁷ og spiste bestemoren...

Så tok han på seg nattlua hennes⁸, og la⁹ seg under dyna.

Imens hadde Rødhette plukket en pen bukett, og nå skyndte hun seg på veien til bestemor. Og snart stod hun også ved døra og banket på.

"Hvem er det?" sa ulven innenfor.

"Det er Rødhette," sa den lille jenta¹⁰.

Trykk ned dørklinken."

Ja, Rødhette gjorde det og kom inn.

"Kom nærmere," sa ulven.

"Men bestemor! Så store ører du har," ropte Rødhette da hun kom bort til senga.

"Så kan jeg høre deg bedre," sa ulven.

"Men så store øyne du har, bestemor."

"Så kan jeg se deg bedre," sa ulven.

"Men så store tenner du har, bestemor!"

"Så kan jeg ete deg bedre!" sa ulven og ville spise Rødhette.

Rødhette ropte om hjelp og løp på dør, rett i armene på en jeger som kom forbi.

"Det sitter en ulv i huset! Han har spist bestemor!" skrek hun.

Jegeren gikk inn i stuen¹¹, og da han kom bort til sengen, så han ulven som lå¹² der.

"Jasså," sa han, "er det slik det henger sammen!"

Han tok fram en stor kniv og skar opp magen på ulven.

Han hadde ikke gjort mer enn¹³ et par snitt, da bestemor kom fram.

"Å, jeg var så redd, så redd!" sa hun. "Det er så mørkt inne i ulven!"

Rødhette hentet noen store steiner, og fylte magen til ulven med dem.

Ulven ville springe sin vei, men steinene var for tunge¹⁴. Den ramlet over ende og døde.

Nå ble de glade¹⁴ alle tre!

Jegeren tok ulveskinnet og dro. Bestemor spiste kakene og drakk vinen som Rødhette hadde med i kurven, og hun følte seg straks mye bedre. Og Rødhette? Hun gikk hjem.

¹ *plaatsaanduiding dus* inne i

² *of synes*

³ *eventueel ook* solen

⁴ *voor een comparatief*

⁵ *eventueel ook* døren

⁶ *verwijst naar het onderwerp van de zin, dus* sin

⁷ *beweging dus* inn

⁸ *dit bezittelijk voornaamwoord verwijst niet naar het onderwerp*

⁹ *ovt van* legge

¹⁰ *de bepaalde vorm van "jente" is zo goed als altijd* jenta

¹¹ *stua is ook mogelijk*

¹² *ovt van "ligge" (zie 9)*

¹³ *na een comparatief wordt "dan" door "enn" vertaald*

¹⁴ *onbepaalde vorm meervoud van het adjectief na een koppelwerkwoord ("var", "ble")*

Herhalingsøfningene

1. Verbind de verwante woorden met elkaar:

bro	1
diger	2
fortelle	3
fæl	4
få øye på	5
morgen	6
ost	7
rik	8
sau	9

1	elv
6	kveld
2	liten
3	lytte
7	melk
4	pen
8	penger
5	se
9	ull

2. Vul de ontbrekende woorden in:

bet klarte lettere slipp viste tak tid

- Vi *klarte* ikke å finne veien.
- Fikk du *tak* i en avis?
- Hun *viste* meg huset sitt.
- Det var *lettere* sagt enn gjort.
- Slipp meg *inn*!
- Det gikk ikke lang *tid* før de fant trollet.
- Hunden din *bet* meg!!!!

3. Wat betekent "så" in de volgende zinnen?

- Jeg tok på meg en frakk så jeg ikke skulle fryse. (voegwoord: "opdat")

- b. Først gikk vi en lang tur, og så besøkte vi onkelen til Sara. (bijwoord: "daarna")
- c. Ikke vær så dum. (bijwoord: "zo")
- d. Hun så henne og hjalp henne. (werkwoord: "zag")
- e. Aldri har jeg sett noe så pent. (bijwoord: "zo")
- f. Eva var trøtt så hun ble hjemme. (voegwoord "zodat; "en dus")
- g. Det var så fint å ha deg her! (bijwoord: "zo")
- h. Så du ham? (werkwoord: "zag")

4. Gebruik de juiste vormen van de woorden tussen haakjes:

- a. All *bjeffingen* fra hunden gjorde ham sint.
(na "all" staat het zelfstandig naamwoord gewoonlijk in de bepaalde vorm)
- b. Hun *datt* ned fra taket. (onregelmatig ww)
- c. Vi må hjelpe de *stakkars* guttene! (het adjectief "stakkars" wordt niet verbogen)
- d. Jeg fikk *tre tusen* kroner. (veelvouden van "tusen" worden als twee woorden geschreven)
- e. Ikke *gjem* deg! (imperatief; de tweede "m" van "gjemme" valt weg)
- f. Roger Federer er mye bedre enn *meg*! (na "enn" volgt de objectsvorm van het persoonlijk voornaamwoord)
- g. Han hadde *måttet* betale for en hel annen bil. (voltooid deelwoord)
- h. De ble ikke enige.
- i. Han åpnet døren og *lot* meg inn. (onvoltooid verleden tijd van "late")
- j. Jeg *fortalte* (onregelmatig werkwoord) at min far var til *sjøs* (oude genitief na "til")

5. Å of og?

- a. Hun sitter *og* leser.
- b. Liker du *å* gå på ski?
- c. Gå på butikken *og* kjøp brød *og* brus.
- d. Vi var trøtte av *å* gå.
- e. Jeg fikk vondt i hodet *og* kjente meg syk.
- f. Han stod *og* snakket med mora si.
- g. Hun begynte *å* gråte.
- h. Alle må lære *å* lese.
- i. Ikke stå der *og* le! (verbindingswoord tussen twee imperatieven)

6. Vertaal

- a. Hva har du gjort med alle pengene? (geld = penger = een meervoud; na "all": bepaalde vorm)
- b. Det skjedde før han kom til Norge.
- c. Har du snakket med naboene?
- d. De kom til bords (oude genitiëgsvorm na "til")
- e. Han sa at han ikke visste det. (in een bijzin komt "ikke" voor het vervoegde werkwoord)

7. Jo of ja?

a. Du har ikke spurt ham? Jo, det har jeg. b. Skal du til byen i dag? Ja, det skal jeg. c. Kjøpte du deg hund? Ja, det gjorde jeg. d. Har du ikke vasket gulvet? Jo, det har jeg. e. Er du ikke fra Trondheim? Jo, det er jeg.

8. Utspraak: zet in de juiste kolom:

bro drukne lot ost sluppet storm troll ute ull vunnet

[ū]	[u]	[o]
ute vunnet ull	bro drukne lot ost sluppet	storm troll

9. Gebruik (indien nodig) de juiste voorzetsels.

- Er du enig med *meg* i *det*?
- Sover du godt *om* natten?
- De diskuterte prisen på billettene. (geen voorzetsel)
- De stod *på* brua.
- Vi skal *til* seters om sommeren.

10. Gebruik "utbrytning"

- Jeg vil det. Det er jeg som vil det.
- Han har skrevet brevet. Det er han som har skrevet brevet.
- Vi vant. Det var vi som vant.
- De hadde gjort feilen. Det var de som hadde gjort feilen

11. Vul de vertalingen aan

- Ta en kjeks *til*.
- Mange *folk* sier det er bra.
- Har du *veddet* med ham?
- Du *lytter* ikke til hva jeg sier!
- Jeg er (*h*)*verken* sint *eller* sur.
- A: "Jeg leser ikke avisene." B: "Det gjør *ikke* jeg *beller*"
- Om vinteren er det ofte kald.

12. Vul de passieve zinnen aan:

- Huset *ble* kjøpt.
- Svaret blir *gitt* senere.
- Alle kakene *ble spist*.

- d. Stolen *vil bli malt*.
- e. Pengene *ble betalt*.
- f. Vi *blir bedt* om å vente.